

Sygn. akt V CZ 49/17

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Dariusz Zawistowski (przewodniczący)

SSN Anna Owczarek (sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku A. S.-B.

przy uczestnictwie B. S.

w sprawie skargi na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym
w D.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 7 lipca 2017 r.,

zażalenia uczestniczki postępowania na postanowienie
Sądu Okręgowego w Ś.

z dnia 21 marca 2017 r., sygn. akt II Cz .../16,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w D. postanowieniem z dnia 20 lipca 2016 r. odrzucił skargę uczestniczki B. S. na czynności komornika podjęte w postępowaniu o zabezpieczenie spadku i sporządzenie spisu inwentarza – wobec nieuzupełnienia jej braków formalnych i fiskalnych. Sąd Okręgowy w Ś. postanowieniem z dnia 24 listopada 2016 r. oddalił zażalenie uczestniczki.

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 21 marca 2017 r. odrzucił skargę kasacyjną uczestniczki, złożoną od powyższego postanowienia, jako niedopuszczalną. Sąd wskazał, że niezależnie od tego, czy skarga uczestniczki na czynności komornika wywiedziona została na podstawie § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 października 1991 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania przy zabezpieczaniu spadku i sporządzaniu spisu inwentarza (Dz.U. Nr 92, poz. 411) czy na zasadach ogólnych (art. 767 i nast. k.p.c.), to zażalenie na postanowienie sądu wydane w przedmiocie skargi przysługuje tylko w wypadkach przewidzianych w ustawie, a od postanowienia sądu drugiej instancji wydanego po rozpoznaniu zażalenia skarga kasacyjna nie przysługuje (art. 767⁴ § 2 k.p.c.). Pominięcie w § 6 cyt. rozporządzenia, nakazującym odpowiednie stosowanie art. 760 - 766 k.p.c. i 768 - 774 k.p.c., wyjaśnił odesłaniem w tym przepisie do "wykonywania postanowień o zabezpieczeniu spadku lub o sporządzeniu spisu inwentarza w sprawach nie unormowanych odmiennie".

Zażalenie na postanowienie z dnia 21 marca 2017 r. wniosła uczestniczka zarzucając naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 767⁴ § 2 k.p.c. poprzez jego zastosowanie, gdyż na mocy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 października 1991 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania przy zabezpieczaniu spadku i sporządzaniu spisu inwentarza nie obejmuje on spraw dotyczących sporządzania spisu inwentarza oraz § 6 tego rozporządzenia poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że uczestniczce nie przysługuje skarga kasacyjna.

Sąd Najwyższy zważył:

W pierwszym rzędzie należy podkreślić, że na podstawie ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015, poz. 539) z dniem 18 października 2015 r. nastąpiła znacząca zmiana przepisów kodeksu postępowania cywilnego dotyczących zabezpieczenia spadku

i spisu inwentarza. Dotychczasowy rozdział 1 działu IV księgi drugiej w miejsce tytułu „Zabezpieczenie spadku i spis inwentarza” otrzymał tytuł „Zabezpieczenie spadku, wykaz inwentarza i spis inwentarza”, zmianie uległa jego treść, w tym wprowadzono nowe uregulowanie dotyczące nadzoru nad czynnościami komornika i zaskarżalności orzeczeń wskazując, że w postępowaniu o zabezpieczenie spadku, zmianę środka zabezpieczenia lub sporządzenie spisu inwentarza w sprawach nieuregulowanych w tym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy art. 759 - 774 k.p.c. Oznacza to, że bezpośrednio wprowadzono odesłanie do art. 767⁴ § 2 k.p.c., przewidującego niedopuszczalność skargi kasacyjnej. Jednocześnie zmieniono delegację do wydania aktów wykonawczych i na podstawie art. 639 k.p.c. Minister Sprawiedliwości wydał rozporządzenie z dnia 15 października 2015 r. w sprawie niektórych czynności dokonywanych w ramach zabezpieczenia spadku (Dz.U. 2015, poz. 1643), którego treść pomija kwestie odesłania do przepisów ustawy, w tym środków odwoławczych i nadzwyczajnych środków zaskarżenia.

W tym stanie rzeczy odwołać się trzeba do przepisów przejściowych. Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. do postępowań w przedmiocie zabezpieczenia spadku i sporządzenia spisu inwentarza, w tym postępowań mających na celu wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu spadku i sporządzeniu spisu inwentarza, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe. Rozważając zasadność zarzutów zażalenia dotyczących naruszenia § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 października 1991 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania przy zabezpieczaniu spadku i sporządzaniu spisu inwentarza (Dz.U. Nr 92, poz. 411), mającego - zdaniem skarżącej - wyłączać zastosowanie art. 767⁴ § 2 k.p.c., przypomnieć należy, że wskazany akt wykonawczy wydany został na podstawie delegacji upoważniającej Ministra Sprawiedliwości tylko do określenia szczegółowego trybu postępowania w tak oznaczonych przedmiotowo sprawach i do czasu uchylenia jego treść nie uległa zmianie. W dacie jego wydania system prawa procesowego nie przewidywał ani środka odwoławczego w postaci kasacji (wprowadzonej ustawą z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania

administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw - Dz.U. 1996, Nr 43, poz. 189 ze zm.) ani zastępującego go nadzwyczajnego środka zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej (wprowadzonej ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz.U. 2005, Nr 13, poz. 98 ze zm.). Skarga kasacyjna została przy tym od początku wyłączona wprost zarówno w postępowaniu rozpoznawczym w trybie nieprocesowym w sprawach dotyczących zabezpieczenia spadku i spisu inwentarza, wyjawienia przedmiotów spadkowych, zarządu spadku nieobjętego oraz zwolnienia wykonawcy testamentu (art. 519¹ § 4 k.p.c.) jak i w postępowaniu egzekucyjnym w zakresie postanowień sądu drugiej instancji wydanych po rozpoznaniu zażalenia na postanowienie sądu w przedmiocie skargi na czynności komornika (art. 767⁴ § 2 k.p.c.). W odniesieniu do prawa procesowego reguła prawa intertemporalnego przewiduje bezpośrednie zastosowanie przepisów dotyczących nadzwyczajnych środków zaskarżenia (art. XVI § 2 p.w.k.c., art. 6 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r.). Oznacza to, że w wymienionych kategoriach spraw od początku (tj. od dnia 6 lutego 2005 r.) skarga kasacyjna była niedopuszczalna. Nie dokonanie równoległej zmiany treści § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 października 1991 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania przy zabezpieczaniu spadku i sporządzaniu spisu inwentarza, polegającej na uzupełnieniu go o art. 767⁴ § 2 k.p.c., jest pozbawione znaczenia procesowego.

Z uwagi na przedmiot postępowania wyznaczony treścią skargi B. S. na czynność komornika W. S. podjętą w sprawie Km ../13, polegającą na spisie inwentarza spadku po J. S., która nie uwzględnia - jej zdaniem - pozostawania w ustroju wspólności ustawowej ze spadkodawcą oraz wykonania zapisów zwykłych, w odniesieniu do wywiedzionej przez nią skargi kasacyjnej zastosowanie miał zatem art. 767⁴ § 2 k.p.c., trafnie wskazany przez Sąd Okręgowy jako podstawa odrzucenia.

Z tych względów zażalenie podlega oddaleniu jako bezzasadne (art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c.).

kc

aj

